

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งเกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กตามกฎหมายครอบครัวของไทยในกรณีเด็กที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ผลการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กตามกฎหมายครอบครัวของไทยในกรณีเด็กที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ และเพื่อเสนอวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษาและรวบรวมจากหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย วิทยาศาสตร์การแพทย์และการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะตลอดจนแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ จากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและกฎหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการพรรณนา (Descriptive) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า ผลการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ซึ่งเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนทำให้เด็กมีชีวิตเกิดขึ้นโดยไม่ผ่านกระบวนการเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงตามธรรมชาติ ประกอบกับปัญหาการมีบุตรยากทำให้คู่สมรสหันมาให้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เพื่อช่วยให้การมีบุตรมีมากขึ้นตามลำดับในปัจจุบัน แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรับรองและคุ้มครอง โดยเฉพาะสำหรับเรื่องการทำให้เด็กมีชีวิตเกิดขึ้นด้วยการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ ดังนั้น จึงควรจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการการคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งเกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมจรรยาโดยไม่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมมนุษยชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหารจัดการเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กซึ่งเกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ ควรจะมีกฎหมายที่ควบคุมดูแลผู้ที่ดำเนินการ ควบคุมการให้กำเนิดมนุษย์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ควรมีการกำหนดสถานะความสัมพันธ์ในครอบครัวและสถานภาพของเด็กซึ่งเกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ ควรจะมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดให้มีการตั้งครุภัณฑ์และกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งด้วย

ABSTRACT

This is a study of the issue of child rights and protection under Thai family law concerning children born by assisted reproductive technologies. Appropriate means are needed by which to solve the problems of protecting the rights of these children. The study was a documentary research involving the collection of data from textbooks, journals, articles, research reports, theses and other related publications, as well as data from the internet. The recommendations of experts on the legal rights and status of minors were compiled through in-depth interviews. The data and information obtained are analyzed descriptively.

The results show that medical science has rapidly to the place where children can be given birth by means other than natural sexual reproduction. Some married couples who cannot conceive naturally now hope to solve their reproductive problems with the aid of modern medical science. However, Thai family law at present does not provide equal protection with regard to the rights of children conceived *ex utero* through the aid of medical technology. Regulations of the rights and protection of children given birth by assisted reproductive technologies should be enforced in order to respect moral and ethical conventions of human's society.

Recommendations on policy and administration should accommodate and protect the rights of children given birth by assisted reproductive technologies. Legal provisions should address matters such as the duties of responsible organizations in charge of human reproduction by assisted reproductive technologies, family relations, and the status of children given birth by these assisted technologies. Regulations on surrogacy arrangement and abortion should also be scrutinized and kept abreast of social and technological development.